

Andries Gerrit Knevel is op 13 februari 1952 geboren in Naarden en groeide op met een jongere broer en een zus. Zijn zus is inmiddels overleden. De theoloog-televisiemaker-presentator en voormalig EO-directeur is 40 jaar samen met Rietje. Ze hebben drie kinderen – Marije, Herman en Martijn – en twee kleinkinderen.

‘Mijn vader kreeg multiple sclerose toen mijn ouders net getrouwd waren, de ziekte sloop erin. In die tijd dachten ze nog dat het psychisch was, tussen de oren zat. Op mijn 12e raakte hij gehandicapt. Mijn moeder heeft hem veertig jaar verzorgd, tot het moment dat ze hem letterlijk op haar rug heeft genomen. Vier jaar geleden is hij overleden, mijn moeder is nu 87. We groeiden in zijn ziekteproces mee. Zo rond mijn 16e nam ik als oudste een klein beetje de vaderrol in het gezin op me. Als mijn moeder ergens heen ging, vergezelde ik haar. Dat beslis je niet, dat gebeurt sluipenderwijs. Je voelt je verantwoordelijk voor het reilen en zeilen in het gezin. Op een gegeven moment ben ik hem gaan tillen en ik reed hem zelfs een tijdje naar zijn werk. Hij was ambtenaar en had geen rijbewijs, dus ik moest wel. Steunend op mijn arm liep hij het gemeentehuis van Bussum binnen. Mijn vader had alleen fysiek last van zijn ziekte, zijn karakter veranderde niet. Hij was erg betrokken bij onze levens en was een buitengewoon geduldige en verstandige man die nooit een klacht over zijn lippen heeft laten komen. Terwijl het op het laatst toch echt vreselijk werd.

Mijn ouders waren zo wijs om de ziekte nooit dominant te laten zijn. Tegenwoordig heb je daar allemaal boekjes over, maar mijn ouders voelden toen al aan dat de ziekte niet hét onderwerp in ons gezin moest zijn. We

bleven daardoor een gezin waar vriendjes kwamen, een zoete inval. Mijn vader genoot erg van onze debatten, van de mensen die langskwamen. We waren een maatschappelijk betrokken, christelijk-gereformeerd gezin. Er werd gediscussieerd over politiek, samenleving, kerk, geloof, cultuur en we werden erg aangespoord verantwoording te nemen voor onze naasten, de derde wereld. Ook in brede familiekring werd er gesproken over alle maatschappelijke en politieke problemen. Heel prettig. Het was een vooruitstrevend gezin en dat was niet zo gebruikelijk in de jaren 50 en 60.

Dat vooruitstrevende heb ik van hen meegekregen, ook in mijn geloof. Het feit dat ik niet geloof dat de aarde 6000 jaar geleden door de Here God is geschapen, bleek een aantal weken geleden nationaal nieuws

te zijn. Eerlijk gezegd weet ik niet wat ik de afgelopen tijd allemaal heb meegemaakt. Er zijn, deels door mijn eigen schuld, heel wat misverstanden gerezen. Ik zou niet meer geloven. Nou, niets is minder waar, ik geloof iedere dag een stukje meer, en dus ook dat God de schepper is van hemel en aarde. Dat is voor mij geen enkele vraag. Daarnaast was

‘Mijn moeder is nog altijd heel belangrijk, ik bel haar iedere avond’

‘Ze is nog steeds moedertrots op haar zoontje van 57’

wat op ons af. Ik heb de EO schade toegebracht, en als er iets is wat ik niet wil, is het dat wel. Ik heb wel geleerd om op dit kwetsbare onderwerp nog nauwkeuriger te formuleren. Enfin, de storm is nu gaan liggen.

Mijn moeder was ook maatschappelijk en politiek betrokken, dat was vrij ongewoon in

die tijd. Ze hield van klassieke muziek, ging naar de Matthäus Passion in Naarden. Weliswaar naar de generale repetitie, want de hoofdvoorstelling kon ze niet betalen. Die maatschappelijke en politieke betrokkenheid kwam van zowel mijn vader als mijn moeder. Mijn vader was lid van de SGP en mijn moeder reed in de jaren 30 nog op de

fiets met een bord: ‘Colijn moet ’t zijn. Stem op lijst 3’ – ik geloof dat het lijst 3 was. Mijn moeder is tot op de dag van vandaag sociaal betrokken. Ze had graag willen werken, maar heeft nooit de kans gekregen om dat te doen. De verzorging van mijn vader was haar werk, 50 jaar lang. Onlangs zei ze dat ze nog wel werk zou willen vinden. We zeiden: >

‘Moet je dat nog wel doen, nu je wat ouder begint te worden?’ (lacht)

Mijn vader heeft nooit met mij kunnen voetballen of hutten bouwen. Ik kon dat wél met mijn zonen doen. Daar was ik me ook van bewust, dat ik iets met hen kon doen wat hij nooit met mij heeft kunnen doen. Ik dacht wel over mijn eigen jeugd na toen ik vader werd, maar zonder parallellen te trekken. We zaten in andere omstandigheden, wilden het niet bewust anders doen. Onze opvoeding was meer een continuering van mijn eigen opvoeding, ik trok de lijnen door naar een nieuwere vormgeving. De betrokkenheid bij je kinderen gaat nooit meer over. Of ze nu 2 of bijna 30 zijn. Je poogt een harmonieus gezin te zijn, een warm nest waar Marije, Martijn en Herman graag kwamen

en later graag terugkeren. Daar doe je als ouders ontzettend je best voor. Dat is ook wel gelukt, die echo krijgen we van ze terug.

Mijn moeder heeft mijn vader altijd in zijn waarde gelaten. Hij was dé man, dé vader. Hij was niet zielig. Ze waakte ervoor dat zij niet de man in het gezin werd. Mijn ouders hadden een zeer gelukkig huwelijk. Ondanks, of misschien wel dankzij, alle ellende. Ik heb er geen trauma aan overgehouden, geen afwijking die je terug kunt voeren op een ongelukkige jeugd. Ik heb het al-le-maal niet! Die ziekte hoorde erbij. We hadden een heel fijn gezin. Mijn zusje en ik waren soulmates, ze is 15 jaar geleden vrij plotseling overleden aan kanker, net nadat ze getrouwd was. Ze was heel belangrijk voor mij, maar ik wil liever niet te veel over haar zeggen.

Het geloof was belangrijk in ons gezin. Dat zag je terug in onze kerkgang, het lezen van de Bijbel en het gebed. Er was een groot godsvertrouwen. Ons leven werd in Gods hand gelegd, de ene keer meer dan de andere. Dat ging door heuvels en dalen. We spraken veel over het geloof, niet alleen thuis, maar ook in andere verbanden. Dan reden we naar verjaardagen, zat de hele kamer vol, en al rokend werd er zoete Spaanse wijn of advocaat gedronken. Mijn ouders dronken niet, maar voor verjaardagen werd het ingeslagen. Ik heb de geloofsbeleving bij ons thuis nooit als star ervaren, meer als positief. Toen ik een jaar of 17 was, ben ik tijdelijk afgehaakt. Het zei me niks meer. Ik werd niet fervent atheïst, het was meer een religieuze onverschilligheid dan verzet. Ik zat op de middelbare school, keek vooruit naar wat ik wilde

‘In oktober ’71 om 11.20 uur in collegezaal 4a.00 kwam mijn plotselinge bekering’

worden. Ik deed gewoon mijn jas uit zonder dat ik dit protesterend deed. Het was geen Maarten 't Hart-ervaring, maar meer van: het zal wel. Ook in mijn ongelovige periode zette ik me niet af. Ik had niks om me tegen af te zetten. Mijn ouders zagen het waarschijnlijk met zorg gebeuren. Ik ging nog wel naar de kerk, maar dat deed ik voor hen. Achteraf, toen ik weer was teruggekeerd in het geloof, hebben ze weleens gezegd dat ze het moeilijk vonden. Knap, dat ze dat toen niet lieten merken. Ze hebben veel dingen knap gedaan, zoals de rol van mijn vader hooghouden. Na de middelbare school ging ik economie studeren, samen trouwens met Gerrit Zalm, maar dat hebben we achteraf gereconstrueerd. Na een half jaar kwam mijn plotselinge bekering. Ik zat in collegezaal 4a.00, het was 10 voor half 12 in oktober 1971. Plotseling, zonder dat daar aanleiding voor was, want ik vond de studie leuk, ik had een prachtig perspectief en zat goed in mijn vel, kwamen er ontzettend grote levensvragen op. Vragen als: wie ben ik, wat doe ik hier, waar kom ik vandaan, waar ga ik naartoe? Dat werd met zo veel kracht in mijn ziel uitgestort. Ik heb nog wel mijn college afge maakt, maar ben in een paar dagen compleet veranderd. Ik voelde, in de reflectie daarop, dat dit het ingrijpen van God in mijn leven was. Dat is zo beslissend geweest, in een paar weken tijd besloot ik theologie te gaan studeren. Ik was van slag, ja, dat kun je wel zeggen. Heb er veel met mijn ouders over gesproken. Zo van: wat gebeurt hier, wat moet ik ermee? Ik heb nooit spijt gehad van mijn switch. Ik koos voor een onzekere stu-

die, maar dat maakte me niks uit. Voor een programma van de KRO ben ik nog weleens teruggegaan naar die collegezaal. Ik wist nog precies waar ik zat toen het gebeurde. Misschien heeft Gerrit Zalm op dat moment wel achter me gezeten (lacht). Ik wilde dominee worden, maar later vroeg ik me af of ik wel geroepen was om dit te worden. Dat was niet zo. Ik heb met volle vreugde in het onderwijs gewerkt en later, nu alweer dertig jaar geleden, kwam ik bij de EO terecht.

Rietje leerde ik al heel vroeg kennen, op mijn 16e. Ik zat in dezelfde kerk als zij en langzamerhand ontdekte ik haar. De dag dat ik verliefd werd, zie ik voor me alsof het gisteren was. Ik voel nog het gevoel dat ik had toen Rietje mijn liefde beantwoordde. Ik kan dat zo terughalen en weet precies waar het gebeurde: bij de pomp in Bussum. Als ik er nu langsrijd, kan ik nog steeds een kruisje zetten op die plek. Ik heb me afgevraagd wat ik zou antwoorden als ik de vraag zou krijgen wat Rietje voor mij betekent. Je verzandt zo snel in clichés. Op het moment dat ik haar beschrijf, zegt een ander: ‘Mijn vrouw is ook zo.’ Heel lastig om de juiste woorden te zoeken. Ik kan wel zeggen dat ze lief, mooi en betrokken is, maar dat is armzalige taal. Liefde kun je bijna niet in een taal vatten die zo uniek is dat het uitsluitend op jouw vrouw slaat. Jee, dit rolt er zo maar uit.

Mijn moeder speelt nog steeds een grote rol in mijn leven. Ik bel haar iedere avond om de dag door te nemen en bezoek haar twee keer

per week. Ze is sinds een paar jaar alleen, maar nog altijd maatschappelijk betrokken. Ze volgt alles, leest en luistert veel naar Radio 1, *Met het oog op morgen*, en heeft nog altijd de behoefte om te delen, te spiegelen, dingen te bespreken die ze voorheen met mijn vader deed. Ik ben onlangs een paar weken naar Afrika geweest, en ze miste die gesprekken toen erg. De reis stond al 23 jaar op mijn verlanglijstje. Tot 1986 kwam ik er geregeld en ‘ooit’ wilde ik er terug. Toen in korte tijd zeven mensen in mijn directe omgeving kanker kregen, zei ik afgelopen najaar tegen Rietje: dat ‘ooit’ begint nu. Daarom hebben we een oude droom waargemaakt en daar ben ik erg blij om. Mijn moeder is moedertrots als ze haar zontje van 57 aan het werk ziet. Af en toe is ze kritisch. Laatst hadden we een uitzending van *Knevel & Van den Brink* en toen ik haar de volgende dag belde, zei ze: ‘De kijkcijfers zullen niets zijn. Er was geen chemie.’ Ze had gelijk.

Ik heb twee dagboeken geschreven en mijn moeder heeft ze van voor naar achter en van achter naar voren gelezen. De eerste is ook aan haar opgedragen, de tweede aan mijn vrouw. Ja, vrouwen zijn belangrijk in mijn leven. Ze gaan voor in mijn leven. Ik ben heel betrokken bij hen, mijn moeder, vrouw, zusje, dochter en kleindochters. Ik heb sneller een klik met vrouwen, al generaliseer ik nu wel. Vrouwen zijn kostbaar en kwetsbaar, ook al zijn het sterke vrouwen.’